T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/599
KARAR NO : 2024/62
KARAR TR : 04/03/2024

ÖZET: Davacının hükümlü olarak bulunduğu Ceza İnfaz Kurumundan, Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuna nakline ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : V. D(M. J)
Vekili : Av. M. E
Davalı : Adalet Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin hükümlü olarak bulunduğu Ankara Sincan 4 nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, 5275 sayılıCeza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası gereği;asayiş ve güvenliknedeni gerekçe gösterilerek, Sincan 1 nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunanakledilmesine ilişkin İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığıkararı alındığını öğrenmesi sonrasında; 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrasınınkendisi hakkında uygulanmasının kaldırılması için Adalet BakanlığıCeza Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne başvuruda bulunduğunu, müvekkilinin kalan cezasının 1/3'ünü infaz etmediği gerekçesiyle Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından talebinin uygun görülmediğine ilişkin 26/07/2023 tarihli yazı ile cevap verildiğini, müvekkili hakkında tehlikeli olduğuna dair bir karar bulunmadığını, yüksek güvenlikli cezaevine gönderilmesininhukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, bu yöndeki kararların iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara Batı 2. İnfaz Hakimliği 31/08/2023 tarih ve E.2023/6209, K.2023/6564 sayılı kararı** ile, nakil kararları hakkında infaz hakimliğinin bir görevinin bulunmadığını, bu konuda karar verme yetkisinin Adalet Bakanlığına ait olduğunu ve Bakanlıkça alınacak kararlara şikayet yerinin de idari yargı yeri olduğunu açıklayarak, işlemin iptali konusunda karar verme görevinin infaz hakimliğine değil, idari yargı mercilerine ait olduğu gerekçesiyle istemingörevsizlik nedeniyle reddine karar vermiş, itiraz edilmeyen karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... Tüm dosya kapsamından; Hükümlü vekili dilekçesi ile 5275 sayılı Kanunun 9/3 maddesinin kaldırılmasını talep etmiş ise de; 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanununun 4. maddesinde infaz hakiminin görevleri ayrıntılı ve açık olarak sayıldığı, Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kararlarının idari bir işlem niteliğinde olması, uyuşmazlığın idari yargıda çözümlenerek karara bağlanması ve bu idari işleme karşı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda belirtilen süreler içerisinde idari yargıda dava açma takdirinin hükümlüde olduğunun anlaşılması karşısında hükümlü vekilinin talep ve şikayetinin "4675 sayılı Kanun'un 6/1. fıkrası gereğince Hâkimliğimizin yetkili ve görevli olmaması nedeniyle reddine dair karar vermek gerekmiştir.*
>
> *KARAR: Yukarıda açıklandığı üzere;*
>
> *1-Hükümlü Vitali Dragnev vekili Av. Murat Eken'in itiraz ve talebi açısından yaptığı şikayetinin 4675 sayılı Kanun'un 6/1. fıkrası gereğince Hâkimliğimizin yetkili ve görevli olmaması nedeniyle REDDİNE, ..."*

3. Davacı vekili, aynı hukuki sebeplerle; Ankara 4 Nolu L Tipi Ceza İnfazKurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 24/02/2022 tarih ve 2022/1533 karar numaralıişleminin iptali için,bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 14. İdare Mahkemesi 24/10/2023 tarih ve E.2023/1724 sayılı kararı** ile, dava konusu talebin infaz hakimliğince incelenip karara bağlanacağı, davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğugerekçesiyle, 2247 sayılı

Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, Moldova uyruklu davacı hakkında 'hırsızlık' suçundan dolayı yapılan yargılama sonucunda Bakırköy 31. Asliye Ceza Mahkemesinin 15.10.2020 tarihli ve E.2020/52, K.2020/369 sayılı kararı ile 2 yıl 6 ay hapis cezası verildiği, hükmün infazına Ankara Sincan 4 nolu L Tipi Ceza İnfaz Kurumunda devam etmekte iken asayiş ve güvenlik nedeni ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun kapsamında Sincan 4 nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı Kararı ile Sincan 1 nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna Nakledilmesi üzerine söz konusu İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı işleminin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; dava dilekçesinde yer alan talebin, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında kaldığı anlaşıldığından, iş bu davanın görümü ve çözümünün; Adli Yargı yerine ait olduğu anlaşılmış olup, bu nedenle davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. ..."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

6. 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un*"Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları"*başlıklı 9. maddesinin 3. fıkrasışöyledir;

"(3) Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile bulundukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar bu kurumlara gönderilirler."

7. 5275 sayılı Kanun'un *"Hükümlülerin Nakilleri"* üst başlığı altında;*"Nakiller"* başlıklı 53. maddesi şöyledir:

" (1) Hükümlüler, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık,eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilirler.

(2) Hükümlü nakilden önce aranır ve kurum hekimine, yoksa diğer bir resmî hekime muayene ettirilir; muayene sonucu yola çıkarılamayacağı anlaşılanlar, kurumun en üst amirince derhâlresmî bir sağlık kuruluşuna sevk edilir. Mazeretinin, biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekimin imzaladığı ve hastane başhekiminin onayladığı resmî rapor ile belgelenmesi hâlinde nakil, mazeret ortadan kalkıncaya kadar geri bırakılır ve durum Adalet Bakanlığına bildirilir."

8. 5275 sayılı Kanun'un *"Disiplin nedeniyle nakil"*başlıklı 55. maddesi şöyledir:

" (1) Hükümlü, hücreye koyma cezasını gerektiren eylemlerde bulunması hâlinde kurum yönetimince hakkında disiplin işlemi yapılır ve kurum en üst amirinin istemi üzerine Bakanlıkça başka kurumlara nakledilebilir. Disiplin cezaları yeni kurumlarda çektirilir.

(2) Bu hükümlüler nakledildikleri kurumlarda, mahkeme kararı, kurum güvenliği, can güvenliği veya hastalık sebepleriyle nakil hariç, altı ay kalmak zorundadırlar."

9. 5275 sayılı Kanun'un *"Zorunlu nedenlerle nakil"*başlıklı 56. maddesi şöyledir:

" (1) Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlüler, yargı çevresi dışında AdaletBakanlığınca belirlenen ve

konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilirler."

10. 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun'un 5. maddesi şöyledir:

" Lüzumu takdirinde mahpusların bir hapishaneden diğerine nakilleri Adliye Vekaletinin müsaadesiyle caiz olabilir."

11. 29/03/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girenCeza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin*"Hükümlülerin nakillerinde dikkat edilecek hususlar"* başlıklı 127. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

".....
(7) Hükümlülerin nakil işlemleriyle ilgili esas ve usuller Bakanlık tarafından belirlenir."

12. 10/07/2018 tarihli ve 30774 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin *"Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü"* başlıklı 43. maddesinin birinci fikrasının (h) bendi şöyledir:

"Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:
.....
"Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlemlerini yürütmek."

13. Adalet Bakanlığının Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler hakkındaki 45/1 nolu Genelgesinin ikinci bölümünde *"Hükümlü ve Tutukluların Nakil İşlemleri"* üst başlığı altındayer alan *"Zorunlu Nedenlerle Nakil"* başlıklı 8. maddesinin 1 ve 2. fıkralarışöyledir;

(1) Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlü ve tutuklular, yargı çevresi dışında Bakanlıkça belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilecektir.
(2) Can güvenliği nedeniyle naklin yapılabilmesi için, ceza infaz kurumunda alınacak tedbirler ile sorunun çözülememiş olması ve konunun doğruluk derecesinin ayrıntılı şekilde incelerek, naklin zorunlu olduğunun idare ve gözlem kurulu tarafından gerekçeli karara bağlanmış olması gerekmektedir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/03/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın, idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, davacının bulunduğu Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

17. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte incelendiğinde, 5275 sayılı Kanun'da, hükümlülerin ve şartların oluşması durumunda tutukluların nakilleri ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı, hal ve şartlarının düzenlendiği ve yetkili kurum olarak da Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün belirlendiği; böylece tutuklu ve hükümlülerin yerleştirileceği ceza infaz kurumlarını belirleme görevinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ait bulunduğu, bu bağlamda farklı gerekçeli nakil taleplerinin de aynı birim tarafından değerlendirildiği, davalı idarenin bu görevini bir yargı faaliyeti olarak değil idari işlem veya eylem olarak yürüttüğü, öte yandan,4675 sayılı Kanun doğrultusunda, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikayetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hakimliklerinin, dava konusu uyuşmazlıkta yetkisinin bulunmadığıgörülmektedir.

18. Bu durumda, kamu hizmetini yürütmekle görevli kılınmış olan davalı kurumca tesis edilen idari işleme karşı açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesindeki idarî işlemler hakkında yetki, şekil,

sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunduğu anlaşıldığından, açılan bu davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak Ankara 14. İdare Mahkemesinin 24/10/2023 tarih ve E.2023/1724 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 14. İdare Mahkemesinin 24/10/2023tarih ve E.2023/1724 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

04/03/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Eyüp	Muharrem
GÜLEÇ	TAŞ	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN